Rok XIV. Warszawa, dnia 20 listopada 1938 r. Nr. 22

OSZCZĘDNOŚĆ

DWUTYGODNIK POŚWIĘCONY SPRAWIE ORGANIZACJI OSZCZĘDNOSCI W POLSCE
ORGAN ZWIĄZKU KOMUNALNYCH KAS OSZCZĘDNOŚCI W WARSZAWIE

Komitet Redakcyjny: *Bolesław Chomicz, Mikołaj Dolanowski, Kazimierz Kohlmann, Jarosław Żaboklicki.*
Redaktor — *Bolesław Obszyński.*

Prenumerata z przesyłką pocztową wynosi:	REDAKCJA I ADMINISTRACJA:	CENY OGŁOSZEŃ
Rocznie . . . . . zł. 28.— Półrocznie . . . . „ 14.— Kwartalnie . . . . „ 7.— Miesięcznie . . . . „ 3.— Cena Nr. pojedyńcz. . „ 1.40	Warszawa, ul. Miodowa 6. Konto czekowe w P. K. O. Nr. 1520. Nakład i wydawnictwo „Samorządowego Instytutu Wydawniczego" Sp. z ogr. odp. w Warszawie, ul. Miodowa Nr. 6. Telef. 5-92-63. Rękopisów nadesłanych redakcja nie zwraca. Przedruk dozwolony za podaniem źródła	Strona w tekście: 300 zł., 1|2 str. 150 zł., 1|4 strony 75 zł. Poza tekstem za stronę 200 zł., 1|2 str. 100 zł., 1|4 str. 50 zł. Dla Komunalnych Kas Oszczędności bilanse i tabl. (dostarc. bezpośrednio do admin.) za str. 70 zł., 1|2 str. 35 zł., 1|4 str. 20 zł.

Niemieckie Kasy Oszczędności, a kredyty osobiste dla stanu średniego.

Rola kredytów dla stanu średniego czyli drobnych i średnich kredytów dla handlu, rzemiosła i przemysłu zdobyła sobie już od dłuższego czasu w Niemczech uznanie, zarówno w teorii jak i w praktyce. Na podstawie dłuższego doświadczenia i obserwacji zadań i potrzeb warsztatów gospodarczych stanu średniego uświadomiono sobie, że ta gałąź gospodarstwa odgrywa w państwie doniosłą rolę wobec czego nie wolno jej pomijać przy akcji kredytowej. Jest to jednak tylko stwierdzenie konieczności tzw. kredytów dla stanu średniego. Sprawa jednak nie jest taka prosta. Powstaje zagadnienie zabezpieczenia tego rodzaju kredytów, które przeważnie i z istoty swej są kredytami osobistymi oraz zagadnienie, streszczające się w pytaniu, kto ma kredytować przemysł średni. W miarę, jak przekonywano się że przemysł stanu średniego jest ważnym czynnikiem w gospodarstwie społecznym, rynek kredytowy okazywał coraz większą gotowość udzielania drobnych i średnich kredytów na zmienianych warunkach zabezpieczenia. Obok kas oszczędności i spółdzielni kredytowych, które są z natury rzeczy źródłem kredytu dla stanu średniego, coraz większe zainteresowanie tą sprawą ostatnio okazują również banki prywatne. Jednakże banki odgrywają tylko pomocniczą rolę przy udzielaniu kredytów osobistych dla stanu średniego. Główna rola przypada spółdzielniom, a przede wszystkim kasom oszczędności, które już od wielu lat wyspecjalizowany się w tej gałęzi operacyj kredytowych i w dalszym ciągu myślą nad rozwojem kredytu dla stanu średniego.

Rozmiary kredytów osobistych.

Wprawdzie nie brak danych statystycznych, ilustrujących rozmiary i podział kredytów dla stanu średniego w Niemczech, jednakże nie są one oparte na jednolitym systemie, gdyż samo pojęcie kredytu dla stanu średniego nie jest uzgodnione. Ogólnie przyjmuje się obecnie jako grórną granicę kredytów dla stanu średniego sumę 20.000 marek i wszystkie pożyczki poniżej tej sumy uważa się za kredyty dla stanu średniego [1]). Według ankiety z roku 1933 udział poszczególnych instytucji w krótkoterminowych kredytach dla stanu średniego był następujący: banki 18%, kasy oszczędności 28%, spółdzielnie kredytowe 54%. Wysoki udział spółdzielni w ogólnej sumie kredytów dla stanu średniego tłumaczy się tym, że spółdzielnie posiadają znaczną sumę drobnych wierzytelności rolniczych. Poza tym jednak na pierwsze miejsce wśród krótkoterminowych kredytów dla stanu średniego wybijają się kasy oszczędności.

Ogólna suma krótkoterminowych kredytów dla osób prywatnych w kasach oszczędności i żyrowych wynosiła w 1937 r. 1,96 miliarda marek. Cyfra ta prawie nie ulega zmianom; kredyt dla stanu średniego obraca się od 1933 r. stale na poziomie

1) Jest rzeczą jasną, że przy takim ujęciu statystyka „kredytów dla stanu średniego obejmuje również drobne i średnie kredyty udzielone innym warstwom ludności, a zwłaszcza rolnictwu. (Przyp. Redakcji).

ok. 2 miliardów mk. Jest to o tyle godne uwagi, że prawie wszystkie pozostałe grupy kredytów w Niemczech wykazują znaczny spadek. Jeszcze ważniejszym od tej stałości sumy kredytów krótkoterminowych jest wielkie ożywienie obrotów na tych rachunkach w kasach oszczędności, co wynika z wielkiej liczby nowych pożyczek i spłat starych.

Wśród krótkoterminowych kredytów prywatnych na dyskonto weksli przypada ok. 1/4 ogólnej sumy, reszta zaś na pożyczki w rachunku bieżącym i pożyczki terminowe (jak to wynika z załączonej tablicy). Przeciętna suma kredytu krótkoterminowego wynosiła w kasach oszczędności w 1936 roku 1478 mk., co wyraźnie wskazuje na typowy charakter kredytu dla stanu średniego. Jest rzeczą ciekawą, że ta przeciętna kwota pożyczki zmniejsza się z roku na rok, czyli że charakter pożyczek coraz silniej się zaznacza. I tak w 1932 r. przeciętna suma kredytu krótkoterminowego w kasach oszczędności wynosiła jeszcze 1711 mk, w 1933 r. 1644 mk, w 1934 r. 1555 mk, w 1935 r. 1495 mk, a w 1936 r. — jak wspomniano — 1478 mk.

Rozwój krótkoterminowego kredytu kas oszczędności i żyrowych w miln. marek:

W końcu roku	Dyskonto weksli	R-ki bieżące otwartego kred., pożyczki termin. dla osób prywat.	Krótkotermin. kredyty dla osób prywatnych ogółem
1933	127,9	1979,1	2107,0
1934	145,8	1892,3	2038,1
1935	147,1	1839,8	1986,9
1936	192,2	1747,6	1939,8
1937	227,8	1736,1	1969,9

Obroty w dziedzinie krótkoterminowych kredytów dla stanu średniego stają się również — jak wynika ze statystyki Niemieckiego Związku Kas Oszczędności — z roku na rok bardziej ożywione. Tak więc w 1937 r. kasy udzieliły ponad 1,1 miln. pożyczek na sumę ok. 1 miliarda mk, wobec 868 miln. mk w r. 1936 i 684 miln. mk w 1935 r.

Wreszcie w związku z tym należy podać skład zawodowy pożyczkobiorców, gdyż rzuca to ciekawe światło na strukturę kredytów dla stanu średniego w kasach oszczędności. Według danych na koniec 1935 r. kredyty krótko i średnioterminowe dla osób prywatnych, udzielone przez kasy oszczędności, kasy żyrowe i banki komunalne, dzieliły się na następujące grupy: pod względem ilości 19,4% przypadało na rolnictwo, 45% na samodzielne przedsiębiorstwa stanu średniego, 22,5% na robotników, pracowników i urzędników, 13,1% na pozostałych kredytobiorców. Pod względem sumy kredytów krótko i średnioterminowych dla osób prywatnych: 17,6% przypadało na rolnictwo, 52,9% na przedsiębiorstwa stanu średniego, 8,2% na robotników, pracowników i urzędników oraz 21,3% na pozostałe grupy kredytobiorców.

Zagadnienie zabezpieczeń.

Kasy oszczędności udzielają w zasadzie kredytów osobistych za zabezpieczeniem; nie są to więc kredyty niezabezpieczone, tzw. blankowe *(Blanko-Kredit)*. Za kredyt osobisty uważa się przy tym kredyt pod zastaw przedmiotów ruchomych lub też kredyt pod zastaw wierzytelności (jak rachunków wkładowych, hipotek, polis ubezpieczeniowych na życie, poborów itd.). Statut wzorowy kas oszczędności ustalił w tym względzie dokładne normy, które regulują politykę kredytową kas. W zasadzie przewidziany jest również kredyt niezabezpieczony, mianowicie za zwykłym skryptem dłużnym. Do udzielenia tego kredytu potrzebne są jednak specjalne warunki. Udzielać ich można tylko na zasadzie jednomyślnej uchwały komitetu kredytowego lub zarządu kasy i zarząd kasy musi co kwartał badać pewność tego kredytu, który zresztą może kasa w każdej chwili wypowiedzieć. Wreszcie przewidziane jest ustawowe ograniczenie wysokości takiego kredytu. Np. w Prusach nie może on przekraczać 1.000 mk, a w większych kasach 2.000 mk, w Bawarii — 3.000 mk.

Tu zaczyna się właściwa problematyka kredytów dla stanu średniego i tu biorą początek starania w kierunku zmian i ułatwień, starania, które częściowo zostały uwieńczone pomyślnym rezultatem, częściowo zaś koła zainteresowane szukają jeszcze ciągle rozwiązań. Jest to kwestia zabezpieczenia kredytu. Starania idą w kierunku rozluźnienia zabezpieczeń, tzn. istnieje wyraźna tendencja, aby coraz bardziej rozluźnić związek między udzieleniem kredytu a dostarczeniem samych rzeczowych zabezpieczeń, a natomiast oprzeć się na osobistym zaufaniu do kredytobiorcy i do jego zdolności zawodowych. Pod tym względem osiągnięto już pewien postęp. Po kilkuletniej pracy centralnych organizacji handlowych doprowadzono do tego, aby czynnikiem decydującym o udzieleniu kredytu uczynić gospodarkę przedsiębiorstwa jako takiego oraz solidność przedsiębiorcy. Niejednokrotnie bowiem okazało się, że nawet rzeczowe zabezpieczenie nie zawsze stanowi o rzeczywistym pokryciu udzielonego kredytu, wówczas mianowicie, gdy niesolidny dłużnik przez zaniedbanie swego warsztatu i pozbycie się towarów zniweczył wartość rzekomego zabezpieczenia.

Aby jednak wiedzieć, czy można jakiegoś przedsiębiorcę uważać za solidnego, trzeba uzyskać wgląd w jego księgowość, w jego rachunkowość, w jego bilanse, gdyż w nich ujrzeć można rzeczywiste odbicie przedsiębiorstwa. Dlatego starania poszły w tym zwłaszcza kierunku, aby doprowadzić do ulepszenia rachunkowości w małych i średnich warsztatach, a więc w handlu detalicznym i rzemiośle, dzięki czemu instytucja kredytowa mogłaby uzyskać dostateczny wgląd w stan przedsiębiorstwa odnośnie kapitałów, obrotów i dochodów. Na tym punkcie rozpoczęły organizacje gospodarcze handlu i rzemiosła od pewnego czasu planową pracę wychowawczą. Opracowano jednolite plany kont, według których każdy kupiec czy rzemieślnik może zorganizować swą księ-

gowość. Ponadto utworzono tzw. biura księgowania *(Buchstellen)*, które za małą opłatą prowadzą dla swych członków (kupców i rzemieślników) uporządkowaną rachunkowość i księgowość. Następnie w toku są starania, aby stworzyć dla handlu i rzemiosła jednolity system księgowości, dostosowany do poszczególnych branż i do wymagań danych gałęzi. Niedawno wprowadzono specjalnym rozporządzeniem ustawowy obowiązek prowadzenia księgowości dla małych przedsiębiorców, co bezwątpienia zwiększy możliwości kredytowe stanu średniego w oparciu o zabezpieczenia osobiste. Co najważniejsze, organizacje kredytowe, a w ich liczbie przede wszystkim kasy oszczędności uznały, że tego rodzaju gospodarka oparta na uporządkowanej księgowości może służyć za podstawę dla kredytów osobistych.

Praktyka życia codziennego daje tutaj coraz więcej doświadczeń. Bardzo ważną okazała się tu współpraca z organizacjami zawodowymi stanu średniego. Są usiłowania, aby współpracę tę wzmocnić. Jednocześnie usiłowania zmierzają do tego, aby rozszerzyć wspomniany kredyt niezabezpieczony *(Blanko-Kredit)*. Kasy oszczędności jako instytucje kredytowe decentralistyczne uważają się za szczególnie powołane do udzielania takich kredytów, gdyż mogą one na swym ograniczonym obszarze działania dobrze ocenić osobiste walory i rozwój interesów swych kredytobiorców, jak również stale ich nadzorować. Jak już wyżej wspomniano, jako najwyższą granicę dla kredytów niezabezpieczonych przyjęto kwotę od 1.000 do 3.000 mk. Niemiecki Związek Kas Oszczędności wypowiedział się niedawno za podniesieniem tej granicy i spodziewa się uzyskać dla swego stanowiska zgodę państwowych władz nadzorczych.

Nowe cele.

Cele na najbliższą przyszłość, jeżeli chodzi o kredyty dla stanu średniego, streszczają się w rozszerzeniu operacyj kas oszczędności. Wysuwają się przy tym na pierwszy plan szczególniej dwa nowe zadania, mianowicie 1-o stopniowe zastąpienie kredytów towarowych u dostawców *(Lieferantenkredit)* tańszym kredytem kas oszczędności, i 2-o popieranie przy pomocy kredytów kas oszczędności młodego pokolenia w handlu, rzemiośle i rolnictwie.

Co się tyczy pierwszego zadania, to kredyty u dostawców odgrywają poważną rolę w życiu gospodarczym. W samym handlu detalicznym sięgają one kilku miliardów marek. Kasy pragną część tych kredytów — kilkaset milionów marek — zastąpić własnymi kredytami. Gospodarstwo zyskałoby dzięki temu wielkie oszczędności na procentach (przy kredycie bowiem u dostawców na skutek wysokiego skonta odsetki roczne wynoszą 12 — 24%, podczas gdy kredyty z kas oszczędności kosztują jedynie 5 — 7%).

Drugie zadanie polega na kredytowaniu młodzieży, aby umożliwić jej stworzenie sobie własnych warsztatów w handlu i przemyśle. Sprawa ta dotychczas rozbijała się o brak środków. W myśl programu rozbudowy kredytowo - gospodarczej, ustanowionego na kongresie kas oszczędności w Essen w 1937 roku, kasy będą udzielać pilnym jednostkom spośród młodzieży, które wykażą potrzebne przymioty charakteru i zdolności zawodowe do prowadzenia samodzielnego przedsiębiorstwa, kredytów niezbędnych do usamodzielnienia się. Jako warunek otrzymania kredytu wymaga się, aby młodzieniec przed tym wykazał, że ma wolę do stworzenia sobie egzystencji, a to przez „wytrwałe oszczędzanie odpowiedniej części swego dochodu w czasie trwania nauki". Wprawdzie wobec szczupłych dochodów ucznia i czeladnika stawia mu się duże wymaganie, ale właśnie przez taką ofiarę winien on dowieść, że posiada zdolność założenia sobie własnego warsztatu pracy, na uruchomienie którego otrzyma wówczas odpowiedni kredyt. Jak ma być wysoki ten kredyt, jeszcze nie ustalono dokładnie. Zresztą istnieją tu wielkie różnice, zależnie od branży i miejscowości. Według dotychczasowych doświadczeń suma 3.000 — 4.000 mk powinna wystarczyć na stworzenie samodzielnej placówki w handlu detalicznym i rzemiośle. O akcji kredytowej w tej dziedzinie brak nam jeszcze danych.

Pomyślne doświadczenia.

Wszystkie te środki, zmierzające do zwiększenia kredytów osobistych dla stanu średniego, opierają się na pomyślnych stosunkowo doświadczeniach, jakie poczyniły kasy oszczędności przy udzielaniu kredytów osobistych. Okazuje się, że straty na kredytach blankowych w sumie nie są większe niż przy innych operacjach czynnych kas oszczędności. Kasy wyciągają stąd oficjalnie wniosek, że nie ma żadnych przeszkód po temu, aby w dalszym ciągu forsować te kredyty. Toteż kredyty osobiste dla stanu średniego nadal stanowią tę formę kredytu, którą kasy specjalnie się zajmują i w coraz większym stopniu popierają. Obecnie starania kas zmierzają do stworzenia warunków dla dalszego udoskonalenia form tych kredytów wg zasad wyżej przedstawionych.

Dr Karol Thaler.

Sieć terytorialna jako czynnik rozwoju instytucyj oszczędnościowych.

Najpoważniejszymi obecnie zbiornicami oszczędności w Polsce są: P. K. O. oraz komunalne kasy oszczędności. Kolumny cyfr i szeregi tablic z urzędowych statystyk i sprawozdań rocznych wykazują ciągłą, a szlachetną zresztą rywalizację obydwu instytucji.

Punktem wyjścia do niniejszych rozważań niech nam będzie statystyka na dzień 1.IV. 1938 r.

STAN NA DZIEŃ 1.IV. 1938 r.

INSTYTUCJE	Ilość książeczek	Wkłady w złotych	Ilość placówek	Ilość mieszkańców na 1 placówkę	Obszar w km2 na 1 placówkę	Przeciętny wkład na 1 książeczkę	Ilość książeczek przypadających na 1 placówkę
K. K. O.	1.732.914	744.267.000	451	75.975	862	429	3842
P. K. O.	3.093.912	770.222.000	4006	8.542	97	249	772

Najistotniejszą sprawą jest ilość wydanych przez instytucję książeczek oraz wysokość wkładów.

Z punktu widzenia idei kas komunalnych i zdrowej polityki bankowej kwestia ilości wydanych książeczek ma kapitalne znaczenie. Działalność Kas oszczędnościowych winna objąć swym zasięgiem w równej mierze sfery posiadające, jak i warstwy ekonomicznie słabsze. W tym miejscu trzeba sobie jasno zdać sprawę z tego, że o ilości wydanych książeczek mogą decydować w pierwszym rzędzie rzesze drobnych ciułaczy. Jednakże zdobycie drobnych wkładców nastręcza wielkie trudności, dla przezwyciężenia których trzeba dysponować niejednokrotnie skomplikowanym i szerokim aparatem propagandowym. Najistotniejszą bodajże sprawą, decydującą o ilości wydanych książeczek, i to dla „drobnych ciułaczy", jest ilość placówek oszczędnościowych danej instytucji.

I na tym właśnie polu, jak to widać z powyższego zestawienia, P. K. O. dystansuje dziesięciokrotnie komunalne kasy oszczędności. Dysponowanie tak rozległym aparatem, obejmującym swoim zasięgiem całą dosłownie Polskę i to w miejscowościach, gdzie „świat deskami zabity", daje pierwszorzędne, a zdawałoby się nawet bezkonkurencyjne szanse w zdobywaniu nowych wkładów. W tym tkwi tajemnica żywotności Pocztowej Kasy Oszczędności, jeśli chodzi o ilość wydanych książeczek.

Jakże wobec tego wygląda pozycja K. K. O. przy tylokrotnie skromniejszych środkach organizacyjno-propagandowych? Zdobycie przez K. K. O. przy 451 placówkach 1.598.000 wkładców, wtedy, gdy P. K. O. przy 4006 placówkach posiada ich 2.920.000, jest właśnie najistotniejszym i najpoważniejszym dowodem wyjątkowej żywotności K. K. O.

Interesant podążający do K. K. O. jest z zasady interesantem świadomym. Uczestnik obrotu oszczędnościowego, aby złożyć swe oszczędności w K. K. O. idzie do niej po uprzednim głębokim, a często i długim namyśle. Idzie tam wyłącznie dla złożenia swych oszczędności. W lokalu K. K. O. znalazł się świadomie, a nie przy jakiejś okazji. Innym natomiast typem jest uczestnik obrotu oszczędnościowego w P. K. O. Urząd pocztowy, jako zbiornica P. K. O., w małych szczególnie osiedlach, jest miejscem gdzie krzyżują się interesy prywatne i handlowe mieszkańców. Każda więc okazja udania się na pocztę jest jednocześnie okazją zetknięcia się z placówką oszczędnościową. Słowem interesant, kupujący znaczek pocztowy, czy wysyłający list, styka się ciągle z czynnościami oszczędnościowymi innych interesantów, a posiadając choćby jedną złotówkę zbędną, wyrabia książeczkę, powiększając w następstwie liczbowo rubrykę uczestników obrotu oszczędnościowego w statystyce P. K. O.

Poza tym udogodnienia, jakie w swej pracy oszczędnosciowej posiada P. K. O. (dokonywanie wypłat oszczędnościowych do 100 zł we wszystkich 4006 placówkach), ma pierwszorzędne znaczenie w pozyskaniu nowych wkładców. Na jedną placówkę komunalną przypada przeciętnie 3842 wydanych książeczek oszczędnościowych, zaś na jedną zbiornicę P. K. O. — 772. Wprawdzie na jedną placówkę komunalną przypada 75.975 mieszkańców, zaś na zbiornicę P. K. O. 8542, co mogłoby pozornie mieć wpływ na średnią ilość wydanych książeczek, jednakże rozpatrzenie tych cyfr musi się odbyć pod kątem obszaru, jaki obsługuje jedna placówka. I tak przy 75.975 mieszkańcach na obszarze 862 km² mamy jedną kasę komunalną, zaś na jeden urząd pocztowy jako zbiornicę P. K. O. przypada 8542 mieszkańców na 97 km². Blisko dziesięciokrotna różnica obszarów i osiadłych na nich mieszkańców, stawia kasy komunalne w położeniu pod każdym względem trudniejszym od P. K. O.

Ta kolosalna różnica obsługiwanych obszarów oraz okoliczność, że interesant k. k. o. jest interesantem „świadomym", a uczestnik obrotu oszczędnościowego w P. K. O. jest częstokroć uczestnikiem przypadkowym lub pozyskanym przez pracownika poczty (książeczki premiowane), stwarza w pracy komunalnych kas oszczędności niepomierne trudności. Ale trudności te widocznie nie są tak groźne, skoro mimo braku tych udogodnień, jakie posiadają zbiornice P. K. O., komunalne kasy okazały się w tej rywalizacji stroną bezsprzecznie równorzędną. Słowem tkwi w organiźmie kas komunalnych jakaś ukryta i wyjątkowa dynamika, skoro potrafiły one skupić prawie tyle samo wkładów oszczędnościowych na 1.732.914 książeczkach, co P. K. O. przy 3.093.912 książeczkach oszczędnościowych.

Dla wyczerpania tematu należy zanotować jeszcze i to, że w ilości książeczek wydanych przez P. K. O. było 308.241 książeczek premiowanych, 530.975 książeczek wydanych dla młodzieży szkolnej i dzieci oraz 16.457 książeczek dla kas szkolnych i uczniowskich, co stanowi w sumie 855.673 książeczek. A więc po odjęciu od ogólnej liczby 3.093.912 pozostaje 2.238.239 książeczek posiadanych przez osoby dorosłe i instytucje, które dopiero można zestawiać z ilością 1.732.914 książeczek K. K. O.

H. G.

Notatki i uwagi

Projekty rozszerzenia instytucji rejestrowego zastawu.

Jak informuje „Polska Gospodarcza“ (zeszyt 45 z r. b.), Ministerstwo Przemysłu i Handlu opracowało projekt ustawy o rejestrowym prawie zastawu na maszynach, silnikach i pędniach zakładów przemysłowych i rzemieślniczych. Celem tej ustawy ma być stworzenie warunków dla inwestycyj w drobnych zakładach wytwórczych.

Prawo ustanowienia zastawu ma dotyczyć jedynie należności z tytułu ceny sprzedażnej nowych maszyn i silników, względnie z tytułu pożyczek, udzielonych na cel kupna. Dalszym ograniczeniem jest możność ustanowienia zastawu na rzecz sprzedawcy, o ile jest nim kupiec rejestrowy, a na rzecz kredytodawcy, o ile jest nim instytucja kredytu zagranicznego. Ograniczenia te mają posłużyć z jednej strony jako gwarancja przeciw wykorzystywaniu instytucji zastawu dla nadmiernego zadłużania się właściciela zakładu, gdy ma ona służyć wyłącznie dla ułatwienia nabycia nowych maszyn, oraz wykluczyć ustanawianie zastawów fikcyjnych, a także ze względu na duże uprawnienia osób, na rzecz których ustanowiono zastaw, ograniczyć koło tych osób do takich, które dają gwarancję lojalnego korzystania ze swych uprawnień.

Podstawą ustanowienia zastawu jest umowa zastawnicza. W wypadku ustanowienia zastawu na rzecz sprzedawcy maszyn z tytułu należności za te maszyny, umowa zastawnicza jest stosunkowo prosta. Natomiast, gdy w grę wchodzą trzy osoby: nabywca, sprzedawca i instytucja kredytowa, na rzecz której ma być ustanowiony zastaw, projekt ustawy przewiduje udział w umowie zastawniczej wszystkich trzech osób zainteresowanych, a nadto zobowiązuje ustanawiającego zastaw do przekazania sprzedawcy pożyczonej sumy na zaspokojenie jego wierzytelności z tytułu ceny kupna. Rejestr prawa zastawu mają prowadzić wojewódzkie władze przemysłowe. Z chwilą wpisania wierzytelności do rejestru rejestrowe prawo zastawu uzyskuje skutek prawny wobec osób trzecich. Wierzyciel rejestrowy korzysta z przywileju pierwszeństwa w zaspokojeniu swej wierzytelności z zastawionego przedmiotu. Przepisy proceduralne ułatwiają szybką realizację prawa zastawu. Mianowicie wierzyciel w wypadku zalegania przez dłużnika z zapłatą 2 rat może, po zagrożeniu w drodze pisemnej egzekucją, zgłosić do komornika wniosek o sprzedaż zastawu z licytacji. Komornik, po ponownym upomnieniu dłużnika obowiązany jest — bez potrzeby wyjednywania wyroku sądowego — wyznaczyć licytację.

Sprzedaż maszyn, silników i pędni, objętych zastawem, odbywa się w zasadzie według przepisów o zaspokojeniu zastawu handlowego. Jednak ze względu na charakter przedmiotów zastawu ustanawia się pewne wyjątki. Mianowicie przy pierwszej licytacji obowiązuje cena wywołania, podana przez wierzyciela; o ile by pierwsza licytacja nie odbyła się z braku nabywców lub z powodu tego, że nikt nie zaofiarował ceny wyższej od ceny wywołania, wierzyciel może w ciągu 30 dni przejąć maszyny na własność w cenie nie niższej niż 3/4 ceny nabycia lub ceny określonej przez biegłego, powołanego przez komornika, lub żądać wyznaczenia następnych sprzedaży, które odbędą się już ściśle według ogólnych przepisów o zastawie handlowym, tj. bez stosowania najniższej ceny sprzedaży (cena wywołania).

Tak przedstawiają się w ogólnym rysie zasady projektowanej ustawy o rejestrowym zastawie maszyn, silników i pędni. O ile szczegóły tej ustawy, bliżej nieznane, a dotyczące np. formalności i kosztów przy wpisie wierzytelności do rejestru, będą sprzyjać spopularyzowaniu tej formy zabezpieczenia kredytu, może ona odegrać przy umiejętnej, skoordynowanej polityce władz państwowych, samorządu gospodarczego i instytucyj kredytowych doniosłą rolę w usprawnieniu technicznym drobnej wytwórczości przemysłowej, w podniesieniu jej ciężaru gatunkowego w całości gospodarstwa społecznego. Typ małego i średniego zakładu, w którym niektórzy upatrują najprzydatniejszą do stosunków polskich formę gospodarczą, realizującą ideę decentralizacji przemysłowej w płaszczyźnie pionowej i poziomej (terytorialnej), wymaga dla tego rozpowszechnienia wielostronnych posunięć (np. elektryfikacja), wśród których rejestrowy zastaw rozwiązuje w pewnym stopniu zagadnienie kredytowe. Założeniem programowym K. K. O. jest właśnie popieranie tego typu wytwórczości, a rejestrowy zastaw może znakomicie ułatwić kasom realizację tego zadania.

Rejestrowy zastaw rozszerzy się w razie wprowadzenia w życie omawianej ustawy na dalsze dziedziny życia gospodarczego. Dotychczas te formy zabezpieczenia stosowane są w stosunku do zboża i drzewa oraz produktów mechanicznych.

W polskiej myśli prawno - gospodarczej istniały projekty wprowadzenia zastawu w przedsiębiorstwie jako takim. Nasz znakomity cywilista, prof. Fryderyk Zoll„ opierając się na wzorze francuskim, opracował swego czasu na żądanie komisji kodyfikacyjnej projekt przepisów o zastawianiu przedsiębiorstw, zostały one jednak odrzucone, przy czym wskazywano, że w naszych warunkach są one jeszcze przedwczesne. „Konsekewncją objawu, że przedsiębiorstwa, jako takie są w obrocie prawnym, że mogą być przenoszone z jednej osoby na drugą, powinnoby być dopuszczenie zastawiania przedsiębiorstw i dopuszczenie ich egzekucyjnej sprzedaży. W ten sposób przedsiębiorca mógłby wyzyskać wartość i przenoszalność przedsiębiorstwa na zdobycie sobie nowego źródła kredytu. Drogą takiej prostej, prawniczej refleksji, tudzież względami praktycznymi wiedzeni Francuzi — oni pierwsi — wprowadzili w praktyce jeszcze w ostatnich latach wieku XIX zastawianie przedsiębiorstw handlowych i przemysłowych. Ale napotkało to na poważne trudności, pochodzących głównie z nasuwających się kwestyj, w jaki sposób zastawiania przedsiębiorstw dokonywać i jak zastawianie ma oddziaływać na prawa różnych osób, a zwłaszcza osób zajętych w przedsiębiorstwie, wierzycieli dawniejszych przedsiębiorcy itd. Rząd i parlament francuski, zajęli się tymi kwestiami, a rezultatem odnośnych studiów i zabiegów jest ustawa wydana 17 marca 1908 r. p. t. „Loi du 17 mars 1908 relative à la vente et an nautissemens des fouds de commerce“. Ustawa ta dość obszerna została znowelizowana dwukrotnie. Zastawianie przedsiębiorstwa odbywa się nie w sposób zwykły, tj. nie przez oddawanie przedsiębiorstw w posiadanie wierzycielom, ale w sposób hipoteczny czyli rejestrowy, to znaczy przez wpisywanie prawa zastawu w rejestry przedsiębiorstw, przy pozostawieniu przedsiębiorcy pełnej swobody w prowadzeniu przedsiębiorstwa, tak że może on między innymi dowolnie towary nabyte lub wyprodukowane przez siebie sprzedawać. Prawo zastawu obejmuje więc tylko przedsiębiorstwo jako takie, ale nie towary“ (Fryderyk Zoll, prof. U. J.: „Problem kredytu opartego na zastawianiu przedsiębiorstw handlowych i przemysłowych“, Kraków, 1932).

Sem.

Satysfakcja dla klientów polskich instytucyj oszczędnościowych.

Znaczenie gospodarcze i walutowe świeżo wydanego rozporządzenia Ministra Skarbu w sprawie zgłoszenia i zaofiarowania do skupu mienia, posiadanego za granicą oraz należności od zagranicy jest niewątpliwie ogromne.

Szczegóły dotyczące tego rozporządzenia podajemy w kronice ustawodawczej.

Nie podejmując ogólnej oceny przymusowej repatriacji majątku polskiego, na tym miejscu trzeba jednak mocno podkreślić, że stanowi ona akt satysfakcji, złożony tysiącom klientów polskich instytucyj oszczędnościowych, satysfakcji, na którą oni napewno oddawna oczekiwali.

Z teki porad

Jakim podatkom podlegają nieruchomości gruntowe posiadane przez KKO?

Kasy oszczędności mogą posiadać nieruchomości, zarówno gruntowe jak i budynkowe, w trzech wypadkach: 1) dla własnego użytku (oczywiście tylko nieruchomość budynkową) (art. 28 ust. (1) prawa o KKO), 2) jako lokatę funduszu emerytalnego (art. 27 ust. (1) i 28 ust. (1), 3) w wypadku nabycia nieruchomości w postępowaniu egzekucyjnym, wszczętym dla zaspokojenia własnych należności (art. 28 ust. (2)).

W związku z posiadaniem przez KKO nieruchomości gruntowej, do której narazie na tym miejscu się ograniczamy, powstaje praktyczne zagadnienie obowiązku podatkowego KKO z tytułu posiadania tej nieruchomości. Dla ustalenia zakresu i treści tego obowiązku, tak w zakresie podatków państwowych, jak i komunalnych, miarodajnymi są z jednej strony przepisy prawa o KKO w części, traktującej o przywilejach podatkowych KKO (art. 38), oraz z drugiej strony przepisy prawne o poszczególnych podatkach. Przywileje podatkowe KKO, określone taksatywnie w cyt. art. 38, mogą mieć praktycznie znaczenie w odniesieniu do nieruchomości gruntowej przede wszystkim w zakresie państwowego podatku dochodowego. Przywilej zwolnienia, przysługujący kasom w zakresie tego podatku, odnosi się także do dochodów, płynących z gruntu. Państwowy podatek dochodowy obciąża bowiem całość dochodów, osiągniętych przez płatnika ze wszystkich źródeł łącznie (art. 6 ustawy o państwowym podatku dochodowym, Dz. U. R. P. Nr 2, poz. 6 z 1936 r.) przeto wobec bezwarunkowego przepisu art. 38 ust. (1) p. 1 prawa KKO także przywilej zwolnienia kasy od podatku dochodowego obejmuje wszystkie zródła dochodów, w tym także z nieruchomości.

Przywileje podatkowe kas nie obejmują przede wszystkim tzw. podatków realnych, przywiązanych bezpośrednio do opodatkowanego przedmiotu. W stosunku do gruntu podatkiem takim jest państwowy podatek gruntowy. Pobór tego podatku opiera się częściowo na przepisach dzielnicowych, częściowo na przepisach dekretu Prezydenta Rzplitej z dn. 4.XI.1936 r. o zmianie przepisów o państwowym podatku gruntowym (Dz. U. R. P. Nr 85, poz. 593). Dekret ten zunifikował właśnie (art. 2) dotychczasowe przepisy o zwolnieniach w zakresie podatku gruntowego; w zasadzie nie przewiduje on zwolnień podmiotowych (tak np. podatek obciąża grunty zarówno państwowe, jak i związków samorządowych), lecz jedynie przedmiotowe ze względu na rodzaj użytkowania gruntów.

Do państwowego podatku gruntowego może być pobierany dodatek komunalny (art. 2 ustawy z dnia 11.VIII.1923 r. o tymczasowym uregulowaniu finansów komunalnych, Dz. U. R. P. Nr 62, poz. 454 z 1936 r. oraz art. 14 ustawy z dnia 15 czerwca 1923 r., Dz. U. R. P. Nr 65, poz. 505, w brzmieniu nadanym mu w art. 14 dekretu z dn. 4.XI.1936 r. o zmianie przepisów o państwowym podatku gruntowym). Także w zakresie tego dodatku obowiązujące przepisy nie przewidują żadnych zwolnień dla komunalnych kas oszczędności.

Państwowy podatek gruntowy jest poza tym podstawą wymiaru szeregu danin komunalnych. Ponieważ komunalne kasy oszczędności nie są zwolnione od opłacania państwowego podatku gruntowego, we wszystkich wypadkach, w których ustawy uprawniają związki samorządowe do obciążania daninami komunalnymi opłacających państwowy podatek gruntowy, i w stosunku do tego podatku, kasy są także płatnikami takich danin komunalnych, o ile specjalnie dla nich nie został ustanowiony przywilej. Obowiązujące ustawodawstwo w zakresie danin komunalnych, których podstawą wymiaru jest państwowy podatek gruntowy, przywilejów takich zupełnie nie zna.

W konsekwencji KKO, obowiązane są do opłacania:

1) od gruntów, położonych na terenie gmin wiejskich (z wyjątkiem gmin, którym na podstawie art. 72 ustawy o tymczasowym uregulowaniu finansów komunalnych przyznano uprawnienia miast) — samoistnego podatku wyrównawczego; podstawa: ustawa z dn. 27.II.1937 r. (Dz. U. R. P. Nr 16, poz. 104) oraz wzorowy statut o samoistnym podatku wyrównawczym na rzecz gminy (Dz. Urzęd. Min. Spraw Wewn. Nr 8, poz. 62 z 1937 r.);

2) od gruntów położonych na obszarze gmin wiejskich i miast niewydzielonych — opłat drogowych, pobieranych przez powiatowe związki samorządowe; podstawa: art. 19 ustawy z dnia 10.XII. 1920 r. (Dz. U. R. P. Nr 6, poz. 32) oraz wzorowy statut o opłatach specjalnych i dopłatach drogowych (Dz. Urzęd. Min. Spraw Wewn. Nr 14 poz. 85 z 1936 r.); od roku budżetowego 1939/40 — opłaty drogowe zastąpione zostaną podatkiem drogowym, którego zasady w interesującym nas zakresie pozostały niezmienione (art. 12 ustawy z dnia 11.VIII. 1923 r. o tymczasowym uregulowaniu finansów ko-

munalnych w brzmieniu, nadanym art. 5 ustawy z dnia 5 sierpnia 1938 r. o poprawie finansów związków samorządu terytorialnego i o zmianie ustawy o tymczasowym uregulowaniu finansów komunalnych, Dz. U. R. P. Nr 59, poz. 455).

3) od drugiego półrocza 1938/39 od gruntów, położonych na obszarze miast wydzielonych (oczywiście gruntów opłacających państwowy podatek gruntowy) — podatkowi drogowemu, pobieranemu przez te miasta (podstawa jak wyżej);

4) od roku budżet. 1939/40 — na obszarze gmin wiejskich, miast niewydzielonych i wydzielonych podatkowi drogowemu, pobieranemu przez wojewódzkie związki samorządowe (podstawa jak wyżej);

5) na obszarze gmin wiejskich i miast niewydzielonych (o ile te ostatnie nie zostały wyłączone rozporządzeniem wojewody) — świadczeniom w naturze na niektóre cele publiczne; podstawa — ustawa z dn. 26 marca 1935 r. o świadczeniach w naturze na niektóre cele publiczne (Dz. U. R. P. Nr 27, poz. 204), zmieniona dekretem z dn. 4.XI.1936 r. (Dz. U. R. P. Nr 85, poz. 593). Dla KKO praktycznie może mieć znaczenie przepis, że do robót melioracyjnych można pociągać tylko mieszkańców gromad, które z urządzeń melioracyjnych odnoszą lub odniosą korzyści, a do robót przy wznoszeniu budynków gminnych lub gromadzkich, służących na pomieszczenie szkół powszechnych, tylko tych, których przedmioty, uzasadniające obowiązek świadczeń (w danym razie grunt), znajdują się w obwodzie szkolnym (art. 4 cyt. ustawy).

S.

Kronika ustawodawcza i sądowa

Rejestracja i zaofiarowanie do skupu mienia, posiadanego zagranicą.

W „Dzienniku Ustaw R. P." Nr 86 z dnia 10 listopada 1938 r. (poz. 583) ogłoszone zostało rozporządzenie Ministra Skarbu z dnia 7 listopada 1938 r. w sprawie zgłoszenia i zaofiarowania do skupu mienia, posiadanego za granicą oraz należności od zagranicy. Rozporządzenie to weszło w życie z dniem ogłoszenia, tj. dnia 10 listopada rb.

Rozporządzenie to nakłada na osoby fizyczne i prawne, zamieszkałe w Polsce lub mające swą siedzibę w Polsce, obowiązek zgłoszenia do Banku Polskiego w ciągu 30 dni od dnia ogłoszenia rozporządzenia, tj. w czasie od dnia 10 listopada 1938 r. do dnia 10 grudnia 1938 r., posiadanego za granicą mienia oraz należności od zagranicy, jeżeli łączna wartość tego mienia i należności przekracza równowartość zł 5.000. Norma ta nie dotyczy nieruchomości, które muszą być zgłaszane bez względu na ich wartość; wartość tych nieruchomości należy jednak uwzględniać zawsze przy ustalaniu łącznej wartości, powyżej której istnieje obowiązek zgłoszenia.

Jako mienie i należności od zagranicy, podlegające w pojęciu rozporządzenia zgłoszeniu, należy rozumieć następujące wartości, znajdujące się za granicą: pieniądze zagraniczne, to jest obiegowe banknoty zagraniczne; złoto w postaci monet złotych, sztab i odlewów; papiery procentowe i dywidendowe, zarówno zagraniczne jak i krajowe, opiewające na walutę zagraniczną; kupony od takich papierów; należności od zagranicy z wszelkich tytułów, jak np. z tytułu rachunku w instytucjach kredytowych, udzielonych kredytów, należności hipotecznych, należności z tytułu wynagrodzenia za usługi, patenty i licencje, należności z tytułu świadczeń okresowych jak pensje, renty, emerytury, ubezpieczenia itp.; nadto posiadane za granicą nieruchomości oraz wszelkiego rodzaju inne prawa majątkowe (jak udziały w przedsiębiorstwach). Posiadane za granicą mienia oraz należności podlegają obowiązkowi zgłoszenia bez względu na to, czy dowód stwierdzający to posiadanie znajduje się w Polsce czy za granicą.

Osoby, obowiązane do zgłoszenia swego mienia, posiadanego za granicą i należności od zagranicy winny nadto — oprócz dokonania zgłoszenia:

a) równocześnie ze zgłoszeniem zaofiarować Bankowi Polskiemu do skupu banknoty zagraniczne i złoto (bez względu na to, czy przechowywane one są w bankach zagranicznych, czy też u osób prywatnych za granicą) i w tym celu wydać najdalej w ciągu 7 dni po dokonaniu zgłoszenia odpowiednie polecenie, na podstawie którego posiadane przez nich za granicą efektywne pieniądze zagraniczne i złoto (lub ich równowartość) zostaną dostarczone lub wpłacone na rzecz Banku Polskiego u jednego z jego korespondentów zagranicznych;

b) w razie zawezwania Banku Polskiego stawić do jego dyspozycji inne zgłoszone wartości bądź to w drodze wydania Bankowi Polskiemu zlecenia na przeprowadzenie sprzedaży posiadanych za granicą walorów bądź zlecenia zainkasowania należności od zagranicy (np. pozostałości na rachunkach w bankach). W indywidualnych, piśmiennych wezwaniach Bank Polski będzie podawał sposób, w jaki dana transakcja ma być przeprowadzona.

Zgłaszanie posiadanych za granicą nieruchomości oraz innych praw majątkowych (np. udziałów w przedsiębiorstwach) ma tylko charakter rejestracyjny, tzn., że wartości te nie będą podlegały odstąpieniu na rzecz Banku Polskiego.

Zgłoszenia mienia, posiadanego za granicą, oraz należności od zagranicy winny być składane zasadniczo na specjalnych formularzach, wydawanych przez Bank Polski w Centrali Banku Polskiego, w Wydziale Zagranicznym, lub we wszystkich Oddziałach prowincjonalnych Banku.

Zgłoszenie może nastąpić również w drodze korespondencyjnej, w którym to przypadku osoba zgłaszająca winna — jeśli nie posługuje się formularzem Banku Polskiego — podać listownie na żądanie Banku Polskiego wszystkie wyjaśnienia, jakich od niej Bank Polski zażąda.

Od obowiązku zgłoszenia i zaofiarowania do skupu mienia, posiadanego za granicą, oraz należności od zagranicy zwolnieni są:

a) eksporterzy z tytułu należności eksportowych, zgłoszonych w myśl przepisów, wydanych na podstawie dekretu Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 7 maja 1936 r. „w spra-

wie kontroli obrotu towarowego z zagranicą i z Wolnym Miastem Gdańskiem";

b) banki dewizowe;

c) osoby korzystające w Polsce z prawa zakrajowości oraz zawodowi konsulowie państw obcych i przydani im zawodowi urzędnicy, jeżeli osoby te posiadają obywatelstwo państwa wysyłającego;

d) mający miejsce zamieszkania w Polsce obywatele tych państw, które w zakresie spraw uregulowanych rozporządzeniem Ministra Skarbu bądź w ogóle obowiązków analogicznych nie wprowadziły, bądź nie stosują ich do obywateli Państwa Polskiego.

Wszelkich informacji i wyjaśnień w sprawie dokonania zgłoszeń będą udzielały zainteresowanym osobom Oddziały Banku Polskiego, które będą również podawały nazwy odnośnych korespondentów zagranicznych Banku Polskiego oraz ich adresy.

Za uchylenie się od obowiązku zgłoszenia i zaofiarowania do skupu mienia, posiadanego za granicą, i należności od zagranicy, grożą sankcje karne, przewidziane w dekrecie Prezydenta Rzeczypospolitej w sprawie obrotu pieniężnego z zagranicą oraz obrotu zagranicznymi i krajowymi środkami płatniczymi.

Obniżka pensji pozwala pracownikowi na rozwiązanie stosunku pracy bez jego winy.

Przedmiotem rozważań Sądu Najwyższego była sprawa następująca:

Gmina m. Ciechanowa obniżyła uposażenie pracownikowi swemu, Kazimierzowi Z., kierownikowi elektrowni. Wobec tego Kazimierz Z. opuścił zajmowane stanowisko, a następnie zażądał przyznania mu przez Gminę emerytury, do której w myśl statutu lokalnego po dziesięcioletniej pracy nabył prawa. Gmina m. Ciechanowa odmówiła przyznania emerytury, wobec czego Kazimierz Z. skierował sprawę na drogę sądową. Zarówno Sąd Grodzki, jak i Sąd Okręgowy oddaliły pozew, wychodząc, z założenia, że powód sam opuścił stanowisko, gdy więc według przepisów statutu lokalnego prawa do emerytury nabywa się tylko po przeniesieniu w stan spoczynku lub w razie zwolnienia pracownika bez jego winy — żądanie przyznania emerytury jest niesłuszne.

Sąd Najwyższy, do którego odwołał się powód ze skargą kasacyjną, uchylił wyrok Sądu Okręgowego, stwierdzając w uzasadnieniu wyroku, że zmiana przez pracodawcę warunków pracy w skutkach swych jest równoznaczna z wypowiedzeniem pracy i upoważnia pracownika do odmowy zawarcia umowy na nowych warunkach, co w żadnym razie nie może być traktowane jako rozwiązanie umowy z jego winy.

Urzędowa teza Sądu Najwyższego jest następująca:

„W przypadku, gdy pracodawca zmienia na gorsze warunki wiążącej strony umowy, pracownik może odstąpić od umowy, przy czym rozwiązanie umowy w tych warunkach następuje bez winy pracownika i nie może obciążać go ujemnymi konsekwencjami".

Orzeczenie Sądu Najwyższego z dnia 3.VI.1937 r. Nr C. I. 3114/36.

Zbiór orzeczeń Sądu Najwyższego za 1938 r., zeszyt V, Nr kol. 225.

Przekazanie długu pocztą lub przez P. K. O. w ostatnim dniu terminu jest ważne.

W myśl art. 8 Ustawy z dn. 29.III.1933 r. (Dz. U. R. P. Nr 25, poz. 213) o ulgach w zakresie oprocentowania i terminów spłaty wierzytelności hipotecznych wierzyciel jest upoważniony do wypowiedzenia kapitału wierzytelności na wypadek, gdy dłużnik zalega z zapłatą odsetek za okres dłuższy, niż trzy miesiące. W związku z ustaleniem terminu płatności odsetek Sąd Najwyższy rozpoznawał następującą sprawę:

Chaim B. był dłużnikiem hipotecznym Jakuba T., który, jako wierzyciel hipoteczny rozpoczął egzekucję z nieruchomości, uważając, że trzymiesięczny okres zalegania z odsetkami upłynął w dniu 6.IV.1935 r., wobec czego po tym dniu wierzyciel uprawniony jest do poszukiwania kapitału długu. Dłużnik natomiast wywodził, że w dn. 6.IV.1935 r. całkowitą sumę należnych procentów wpłacił do Kupieckiego Zakładu Spółdzielczego w Stanisławowie z poleceniem natychmiastowej wysyłki tej sumy wierzycielowi pocztą lub za pośrednictwem P. K. O. W stanie faktycznym sprawy nie zostało ustalone, kiedy Kupiecki Zakład Spółdzielczy w Stanisławowie wysyłki tej dokonał.

Sąd Najwyższy rozpatrując powyższą sprawę, doszedł do przekonania, że trzymiesięczny ulgowy okres zalegania dłużnika z zapłatą procentów jest przepisem szczególnego dobrodziejstwa dla dłużnika i jako taki nie może ulec skróceniu. Gdyby więc zgodnie z art. 191 § 1 i 195 Kod. Zob., dłużnik przekazał należność, nadając ją w dniu 6.IV.1935 r. przekazem pocztowym lub przez P. K. O. — nie uchyliłby terminu mimo, iż wierzyciel otrzymałby należność po dniu 6.IV.1935 roku. Stanowisko przeciwne byłoby niesłuszne z uwagi na bezpodstawne skrócenie okresu trzech miesięcy o czas potrzebny dla doręczenia pocztowego. Złożenie pieniędzy w Kupieckim Zakładzie Spółdzielczym samo przez się nie stanowi dotrzymania terminu płatności, gdyż Zakład ten w stosunku do będących w sporze stron jest osobą trzecią. Jeśli natomiast na skutek zlecenia dłużnika Zakład dokona wysyłki pieniędzy przekazem pocztowym lub przez P. K. O. w dniu 6.IV. 1935 r., to termin należy uważać za zachowany. Z tych względów Sąd Najwyższy uchylił zaskarżone orzeczenie i zwrócił akta Sądowi Apelacyjnemu celem ustalenia, kiedy Kupiecki Zakład Spółdzielczy dokonał wysyłki pieniędzy, i zawyrokowanie na tej podstawie. Uchylając wyrok, Sąd Najwyższy przyjął następującą tezę:

„I. Termin płatności jest zachowany, jeśli dłużnik w ostatnim dniu tego terminu przekazał wierzycielowi pieniądze pocztą lub przez P. K. O.".

„II. Złożenie przez dłużnika w ostatnim dniu terminu płatności pieniędzy w instytucji finansowej, nie oznaczonej w umowie jako miejsce płatności, usuwa skutki zwłoki tylko wtedy, gdy instytucja w tymże samym dniu przekazała złożoną kwotę wierzycielowi".

Orzeczenie Sądu Najwyższego z dn. 25.V.1937 r. Nr C. II. 93/37.

Zbiór Orzeczeń Sądu Najwyższego za 1938 r., zeszyt V, Nr. kol. 216.

Kronika krajowa

Ś. P. JAN DŁUGOKĘCKI.

W dniu 15 listopada rb. w wieku l. 52 zmarł Ś. p. Jan Długokęcki, stały współpracownik „Oszczędności“. Inspektor Państwowego Banku Rolnego, członek, założyciel Zrzeszenia Pracowników Państwowego Banku Rolnego, długoletni członek Zarządu Głównego tegoż Zrzeszenia, wybitny działacz niepodległościowy, emisariusz wśród Unitów na Chełmszczyźnie, uczestnik walk o szkołę polską, więzień X Pawilonu, zesłaniec, czynny członek Polskiej Organizacji Wojskowej, ochotnik W. P. 1920 r., b. Sekretarz Domu Polskiego w Moskwie, b. Kierownik Spółdzielni Rolniczych w C. T. R. i C. Z. K. R., b. Dyrektor Syndykatu Rolniczego w Tłuszczu.

Ostatnie lata życia zmarły poświęcił na pracę około organizacji gminnych kas pożyczkowo - oszczędnościowych, które miały w Nim swego opiekuna i wychowawcę. Dążąc do podniesienia poziomu organizacyjnego, technicznego tych instytucji, niezależnie od urządzania różnego rodzaju kursów, mimo licznych trudności rozpoczyna wydawanie dla g. k. p. o. czasopisma pt. „Skarbona Wiejska“, które to pismo, pod jego kierownictwem zdobyło sobie należną pozycję i uznanie. Jego też koncepcją było powiązanie organizacyjne sieci g. k. p. o. i wplecenie jej w aparat komunalnych instytucyj kredytowych. Śmierć przedwczesna, nie pozwoliła Mu na zrealizowanie zamierzonego planu.

Zmarły należał do tego typu działaczy społecznych, którzy żywością umysłu i życzliwym podejściem do ludzi jednają sobie powszechny szacunek i sympatię.

Nowe placówki.

W październiku rb. Komunalna Kasa Oszczędności pow. Błońskiego w Grodzisku uruchomiła swój oddział w B r w i n o w i e. Jest to czwarty oddział tejże kasy. Dotychczas kasa posiadała oddziały: w Błoniu, Żyrardowie i Milanówku.

Oddział w Brwinowie jest 33-im oddziałem na terenie działalności Związku Warszawskiego.

Również w październiku rb. Komunalna Kasa Oszczędności m. Wilna na podstawie zezwolenia Ministerstwa Skarbu, wobec uruchomienia normalnej komunikacji z Litwą zorganizowała na dworcu w L a n d w a r o w i e kantor wymiany. Jest to trzeci kantor wymiany, uruchomiony na terenie Związku Warszawskiego.

Poza tym Komunalna Kasa Oszczędności pow. Sandomierskiego uzyskała zezwolenie Ministerstwa Skarbu na uruchomienie oddziału w S t a s z o w i e, a Komunalna Kasa Oszczędności pow. Kutnowskiego na uruchomienie oddziału w Ż y c h l i n i e. Uruchomienie tych oddziałów nastąpi w najbliższym czasie.

X-lecie K. K. O. w Mławie.

KKO. powiatu mławskiego w Mławie przed paroma dniami święciła 10-lecie swego istnienia.

Obchód X-lecia, pomyślany w skromnych ramach, bez pompy i wystawności, która przeczyłaby zasadom oszczędnej gospodarki, zaznaczył się wzięciem udziału przez KKO w Targach Rzemieślniczych w Mławie, trwających w ciągu pełnego tygodnia. Stoisko KKO wyróżniało się estetycznym wyglądem i trafnym rozmieszczeniem wykresów oraz plakatów propagandowych, a także specjalnym ustawieniem różnego rodzaju skarbonek. Statystyka Targów wykazuje, że zwiedziło je ponad 3000 osób, w tym sporo wycieczek młodzieży szkolnej.

W dniu, poprzedzającym zamknięcie Targów, odbyło się połączone posiedzenie Rady KKO i Wydziału Powiatowego z udziałem przybyłego z Warszawy wiceprezesa Związku KKO. p. dyr. Chomicza.

Na specjalne podkreślenie zasługuje rzeczowa współpraca Wydziału Powiatowego z władzami KKO stanowiąca wyraz doceniania znaczenia tej instytucji i jej rozwoju dla interesów samorządu terytorialnego. Dzięki temu oraz dzięki pozytywnej decyzji P. Banku Rolnego KKO pow. mławskiego, zmniejszając kapitał zakładowy do 100.000 zł, a więc i tak do sumy dwukrotnie wyższej od normy minimalnej, wyzbyła się ciężaru strat z okresu pierwszego pięciolecia swego istnienia i w obecnej chwili posiada bilans całkowicie dodatni i tym samym trwałe podstawy dalszego rozwoju.

Przy sposobności obchodu X-lecia KKO szersze warstwy społeczeństwa powiatu miały możność zetknięcia się z cyframi, ilustrującymi rozwój KKO. Przytaczamy zestawienie aktywów i pasywów według stanu na 1.II.1933 r. i na 1.VII.38 r.

A k t y w a:	na 1.II.1933 r.	na 1.VII.1938 r.	Różnica
Kasa	102,64	45.103,42	
Banki i Waluty	1.593,44	98.851,41	+142.258,75
Papiery %% własne	16.332,50	26.430,96	+ 10.098,46
Pożyczki	691.529,30	701.927,14	+ 10.397,84
Ruchomości	8.416,29	8.813,25	+ 396,96
Koszty handlowe	3.545,27	22.406,12	+ 18.860,85
Różne	10.296,10	16.822,06	+ 6.525,96
Straty	108.326,82	—	—
Nieruchomości	—	15.892,43	+ 15.892,43
	840.142,36	936.246,79	
P a s y w a:			
Kapitał zakładowy	200.000,—	100.000,—	—100.000,—
Fundusz zasobowy i in.	8.326,82	2.839,73	— 5.487,09
Wkłady osób fizyczn. i firm	62.303,07	511.103,53	+448.800,46
Bieżące, państw. i pr.-publ.	24.511,96	—	—
Udzielone kredyty	529.230,88	237.941,70	—291.289,18
Zobowiązania inkasowe	6.161,54	2.903,—	— 3.258,54
Różne	5.270,66	68.867,01	+ 63.596,35
%% i prowizje	4.337.43	12.591.82	+ 8.254.39
	840.142.36	936.246,79	

X-lecie KKO m. Włocławka.

W dniu 11 czerwca 1938 r. Komunalna Kasa Oszczędności m. Włocławka obchodziła dziesięciolecie swego istnienia.

Kasa od chwili uruchomienia stale i systematycznie się rozrasta. Rozrostu tego nie zahamowały lata kryzysu gospodarczego, czego chociażby dowodem jest stały wzrost wkła-

dów oszczędnościowych, który w ciągu dziesięciolecia kształtował się jak następuje:

	Stan wkladów w tys. zł.	Stan czynnych książ. oszczęd.
1928	192	1799
1929	374	4496
1930	706	5734
1931	717	7200
1932	802	8531
1933	935	9633
1934	1156	10967
1935	1346	12095
1936	1540	13509
1937	1868	15217

Należy podkreślić, że z ogólnej sumy zł 1868 tys. wkładów oszczędnościowych (stan na 31.12.37 r.), na wkłady osób fizycznych i firm prywatnych przypada kwota zł 1830 tys., co świadczy o skierowaniu uwagi Kasy na zbieranie wkładów istotnie oszczędnościowych.

Z porównania ilości mieszkańców m. Włocławka z ilością książeczek oszczędnościowych, wydanych przez KKO m. Włocławka wynika, że co czwarty obywatel miasta jest jej posiadaczem.

Również o stopniu rozwoju KKO m. Włocławka świadczą rozmiary akcji kredytowej, która w porównaniu ze stanem z roku 1928 wzrosła prawie sześciokrotnie (307 tys. zł w 1928 r. — 1727 tys. zł w 1937 r.).

W roku 1937 Kasa udzieliła kredytów na ogólną sumę zł 4.341 tys., z czego na poszczególne grupy klientów przypada:

zawód	tys. zł	stos. %%
kupcy	1476	35,0
przemysłowcy	755	16,5
rzemieślnicy	445	10,2
właściciele nieruchomości	629	14,5
rolnicy	203	4,6
różne zawody	833	19,2
	4.341	100,0

Na podkreślenie zasługuje tu fakt że dzięki kredytom udzielonym przez Kasę zapoczątkowano akcję budowy bloku domków szeregowych, która to akcja w dużym stopniu przyczyniła się do zwalczania braku małych lokali mieszkalnych.

Wreszcie jednym z ostatnich etapów rozwojowych KKO m. Włocławka jest nabycie własnej nieruchomości, mieszczącej się przy ul. pl. Wolności 17, dokonane dzięki zwiększeniu się stanu kapitałów własnych, które w ciągu dziesięciolecia osiągnęły kwotę zł ca 250 tys.

Obszerne sprawozdanie, jakie wydała Kasa z okazji swego jubileuszu stwierdziło, że jest ona placówką żywotną, która pod względem rozmiarów swych operacji zajmuje obecnie czołowe miejsce pośród lokalnych instytucyj kredytowych.

Przegląd prasy

Właściwa ocena.

Miesięcznik „Bank“ w numerze listopadowym, nawiązując do ostatniego falowania wkładów, które objęło w granicach dotychczas, niespotykanych wszystkie typy instytucyj kredytowych stwierdza, że:

„...mimo tak wielkiego naporu, który w dniach krytycznych przybierał rozmiary prawdziwego runu, wypłata wkładów następowała sprawnie i żadna instytucja nie uciekła się do tak radykalnego środka, jak zamykanie okienek... Egzamin wytrzymałości zdał cały aparat bankowy: tak banki państwowe jak i banki prywatne, tak P. K. O. jak i komunalne kasy oszczędności“.

Jeśli chodzi o ocenę postawy drugiej strony, to znaczy deponenta autor notatki nie zgadza się ze spotykanym na łamach prasy fachowej przeglądem:

„że szerokie masy naszego społeczeństwa nie złożyły egzaminu z opanowania i spokojnej oceny sytuacji. Uważamy — pisze autor — że twierdzenie takie jest nie właściwe. Nasz deponent nie wykazał ani mniej, ani więcej płochliwości od deponenta francuskiego czy belgijskiego, jak o tym świadczą porównawcze zestawienia odpływu wkładów w różnych krajach. Więcej opanowania wykazał tylko deponent niemiecki, jeśli istotnie ówczesną postawę obywatela niemieckiego można nazwać opanowaniem, a nie czymś innym. Prawda, że przeżyliśmy nacisk na banki większy od wszystkich dotychczasowych; ale też od czasu wojny światowej groźba ogólno - europejskiego konfliktu wojennego nigdy nie była bardziej bliska i realna. Jak długo zaś będzie żyć pokolenie, które doświadczyło bezpośrednio na sobie skutków wojny, tak długo musimy się liczyć ze specjalną wrażliwością mas i ani od naszego, ani od żadnego innego społeczeństwa cudów nie oczekujmy“.

Usprawnienie pomocy kredytowej dla rolnictwa.

„Skarbona Wiejska“ w N-rze 19 powołując się na cyfry dotyczące stanu zadłużenia rolniczego w KKO, podane w rocznym sprawozdaniu Związku KKO w Warszawie, oraz na rezolucje ostatniego Kongresu KKO, dochodzi do przekonania że zainteresowanie KKO w zakresie akcji kredytowej w rolnictwie przechodzi stopniowo w kierunku stanu trzeciego, tj. handlu, średniego i drobnego przemysłu, oraz rzemiosła. Doszukując się przyczyn tego zjawiska, „Skarbona“ pisze:

„typ drobnych kredytów rolniczych nie opłaca się KKO, ponieważ wymaga znacznie większej obsługi biurowej i podnosi koszta handlowe, nie wytrzymujące zdrowej kalkulacji. Również odległość zamieszkiwania licznych drobnych pożyczkobiorców utrudnia kontrolę zużycia kredytów, wypłacalności oraz dochodzenie długu. Kredyt KKO podrażają również koszta obciążające pożyczkobiorcę dodatkowo, jak zamiana weksli, koszta podróży poręczycieli; strata czasu itp. Przytoczone fakty działają hamująco na rozwój akcji kredytowej KKO wśród drobnych rolników“.

Wyżej przytoczone momenty przemawiają za powierzeniem gminnym kasom pożyczkowo - oszczędnościowym, jako bliżej rolnika stojącym rozprowadzenia kredytów drobnych. Wysuwa się zatem postulat zawarcia odpowiedniego porozumienia między dwoma typami instytucyj: KKO i G. K. P.-O. Zasady tego porozumienia „Skarbona“ w ten sposób szkicuje:

„1) Zarówno KKO i GKPO uznają ścisłą wspólnotę swoich interesów, wypływającą z pokrewieństwa strukturalnego, ideowego i z celów gospodarczych, które nakładają obowiązek wzajemnej współpracy tych instytucyj we wszystkich dziedzinach wykonywanych zadań przy równości i lojalności wzajemnej. Wyrazem powyższych dążeń winna stać się przede wszystkim

wzajemna wymiana informacji kredytowej, następnie ogólnopowiatowy plan akcji kredytowej itp.

2) Celem obu typów Kas jest zachowanie na miejscowe potrzeby gospodarcze wszelkich miejscowych kapitałów oszczędnościowych i najbardziej zgodne z interesem publicznym użycie ich na miejscowe potrzeby gospodarcze. Pożądanym byłoby aby obie strony ustaliły charakter i wysokość oraz sposoby zbierania wkładek oszczędnościowych i dokonywania wypłat.

3) Kredyt dla drobnego rolnictwa musi być jak najtańszy i jak najdostępniejszy. Obie strony zgodnie przekalkulują i ustalą, jakie typy kredytów i do jakiej wysokości okaże się korzystniejsze dla rolników otrzymywać bądź przez KKO, bądź przez GKPO.

Inicjatywę opracowania planu współpracy obu typów Kas mogłyby podjąć instytucje patronujące tym Kasom".

NADESŁANE

„Ruch Prawniczy, Ekonomiczny i Socjologiczny".

Wyszedł z druku IV zeszyt „Ruchu Prawniczego, Ekonomicznego i Socjologicznego" za rok 1938. Na treść zeszytu składają się: Artykuły: Prof. A. Peretiatkowicz: Machiavelli i państwo totalne. Prof. M. Chlamtacz: Podział pożytków przy zmianie osób do ich poboru uprawnionych według polskiego projektu prawa rzeczowego; Prof. St. Gołąb: Uwiadomienie o sporze i wskazanie poprzednika. — Przegląd piśmiennictwa: 69 recenzyj i sprawozdań krytycznych z zakresu prawa, ekonomii, nauk handlowych i socjologii oraz bogata bibliografia literatury polskiej i obcej. — Kronika Ustawodawcza. — Sądownictwo: Przegląd orzecznictwa karnego i cywilnego Sądu Najwyższego i Najwyższego Trybunału Administracyjnego dla wszystkich ziem polskich, orzecznictwo Najwyższego Sądu Wojskowego. — Kronika gospodarcza, socjalna i samorządowa.

STATYSTYKA

Stan wkładów w kasach oszczędności

Tysiące złotych 30.IX 1938

Rodzaje kas oszczędności / Województwa	Liczba kas	Wkłady ogółem		Wkłady na książeczkach oszczędnościowych [a]		Wkłady na rachunkach czekowych [b], bieżących i otwartego kredytu	
	30.IX	31.VIII	30.IX	31.VIII	30.IX	31.VIII	30.IX
P. K. O.	1	1044 111	928 052	811 026	725 021	233 085	203 031
Komunalne kasy oszczędn. [c]	352	859 168	748 564	746 229	650 646	112 939	97 918
Miejskie	120	555 921	472 677	480 620	407 151	75 301	65 526
Powiatowe	227	297 774	271 186	262 003	240 059	35 771	31 127
Wojewódzka	1	2 583	2 009	1 063	1 046	1 520	963
Międzykomunal.	4	2 890	2 692	2 543	2 390	347	302
M. st. Warszawa	1	161 509	132 822	119 744	96 771	41 765	36 051
Warszawa	21	47 231	39 043	41 383	34 262	5 848	4 781
Łódź	12	20 925	16 384	15 489	11 668	5 436	4 716
Kielce	18	21 566	18 700	17 993	15 623	3 573	3 077
Lublin	19	11 819	10 831	9 909	9 145	1 910	1 686
Białystok	13	8 077	7 458	6 481	6 034	1 596	1 424
Wilno	8	8 973	7 945	7 694	7 067	1 279	878
Nowogródek.	8	2 800	2 554	2 087	1 998	713	556
Polesie	9	2 991	2 717	2 104	1 934	887	783
Wołyń	12	6 402	5 815	4 770	4 415	1 632	1 400
Poznań	67	100 246	91 327	93 205	85 180	7 041	6 147
Pomorze	52	76 207	67 335	64 378	57 684	11 829	9 651
Śląsk	18	154 656	131 588	143 066	121 917	11 590	9 671
Kraków	22	129 383	118 057	122 478	111 579	6 905	6 478
Lwów	37	87 348	78 521	77 626	69 052	9 722	9 469
Stanisławów	17	11 656	10 632	10 976	9 967	680	665
Tarnopol	18	7 379	6 835	6 846	6 350	533	485
Inne kasy [d]	2	34 425	30 588	33 911	30 122	514	466

a Bez sum figurujących na książeczkach oszczędnościowych, wystawionych przez K. K. O. przed wejściem w życie Rozp. Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 24.X 1934 r. o K.K.O., na rzecz państwowych, samorządowych i innych prawnopublicznych instytucji finansowych i ubezpieczeń społecznych z tytułu udzielonych kasom przez te instytucje kredytów. *b* Rachunki czekowe w P.K.O. *c* Wobec nienadesłania przez 5 kas sprawozdań za m. wrzesień wzięto sumy z miesiąca poprzedniego. *d* Centralna Małopolska Kasa Oszczędności we Lwowie i Ukraińska Szczadnycia w Przemyślu.

Źródło: Sprawozdania miesięczne kas.

Ogłoszenia urzędowe

WYCIĄG ZE STATUTU KOMUNALNEJ KASY OSZCZĘDNOŚCI POWIATU LUBELSKIEGO W LUBLINIE,

uchwalonego przez Radę Powiatową w Lublinie w dniu 20 października 1937 roku, zatwierdzonego decyzją Związku Komunalnych Kas Oszczędności w Warszawie z dnia 24 listopada 1937 r. Nr 53/S/37 w związku z przepisami art. 7 i 89 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 24 października 1934 r. o komunalnych kasach oszczędności (Dz. Ust. R. P. Nr 95, poz. 860) oraz na podstawie § 4 ust. (1) punkt 1 rozporządzenia Ministra Skarbu z dnia 8 lipca 1936 r., wydanego w porozumieniu z Ministrem Spraw Wewnętrznych o Związkach Komunalnych Kas Oszczędności (Dz. U. R. P. Nr 56, poz. 410) w brzmieniu ustalonym w § 52 rozporządzenia Ministrów Skarbu, Spraw Wewnętrznych i Sprawiedliwości z dnia 16 marca 1937 r. o K. K. O. (Dz. U. R. P. Nr 25, poz. 173).

Na oryginale decyzji Związku Komunalnych Kas Oszczędności w Warszawie, zatwierdzającej statut, figurują podpisy: Prezesa Związku Zygmunta Chudzyńskiego i Dyrektora Związku Józefa Rożkowskiego.

I. ORGANIZACJA KASY.

Firma, siedziba, terytorialny zakres działania, cel Kasy, odpowiedzialność związku założycielskiego za zobowiązania Kasy oraz przepisy ogólne.

A.

§ 1. ust. 1.

Statutem niniejszym rządzi się Komunalna Kasa Oszczędności powiatu Lubelskiego w Lublinie założona pod powyższą firmą przez Lubelski Powiatowy Związek Samorządowy w roku 1925, działająca od dnia 27 grudnia 1928 roku do dnia wejścia w życie statutu niniejszego pod tą samą nazwą na zasadzie statutu zatwierdzonego przez Wojewodę Lubelskiego reskryptem z dnia 11 grudnia 1928 roku L. 7674/Sm., a opublikowanego w Lubelskim Dzienniku Wojewódzkim z dnia 27 grudnia 1928 roku Nr 43, poz. 446.

§ 3.

Terytorialny zakres działania Kasy Oszczędności obejmuje, jeżeli chodzi o obowiązek przyjmowania wkładów oszczędnościowych, obszar Lubelskiego Powiatowego Związku Samorządowego, oraz obszar, na którym działają oddziały lub zbiornice Kasy.

§ 5.

Siedzibą Kasy jest miasto Lublin.

§ 6.

Kasa używa pieczęci owalnej, zawierającej herb Lubelskiego Powiatowego Związku Samorządowego.

W otoku herbu mieści się nazwa Kasy, ustalona w § 1 statutu niniejszego.

Do czasu ustalenia herbu Lubelskiego Powiatowego Związku Samorządowego Kasa używa pieczęci bez herbu.

§ 7.

Zadaniem Kasy jest rozwijanie w najszerszych warstwach ludności zmysłu oszczędnościowego, ułatwianie gromadzenia oszczędności, gospodarowanie nimi w sposób zapewniający całkowicie bezpieczeństwo złożonego kapitału i słuszne odsetki, oraz popieranie produkcji przez udzielanie kredytu najszerszym warstwom społecznym.

§ 8.

Lubelski Powiatowy Związek Samorządowy, jako Związek założycielski Kasy ponosi wobec osób trzecich odpowiedzialność jako poręczyciel za wszelkie zobowiązania Kasy.

§ 9.

Kapitał zakładowy Kasy wynosi 300.000 zł.

§ 10.

Ogłoszenia Kasy powinny być wywieszane na widok publiczny przez co najmniej 14 dni w lokalu Kasy, jej oddziałów, zbiornic, kantorów wymiany i zakładów zastawniczych (lombardów) oraz w lokalu urzędowym Lubelskiego Powiatowego Związku Samorządowego.

B.

Organa Kasy i ich kompetencje.

§ 13.

Organami Kasy są:

1) Rada Kasy jako organ stanowiący,

2) Dyrekcja Kasy jako organ zarządzający i wykonawczy,

3) Komisja Rewizyjna jako organ kontrolujący.

Rada Kasy.

§ 14. ust. 1.

Rada Kasy jest ciałem kolegialnym składającym się z przewodniczącego i dwunastu członków wybieranych na lat 3 przez Radę Powiatową. Równocześnie z wyborem członków Rady, Rada Powiatowa wybiera na okres 3-letni po jednym zastępcy każdego członka Rady.

Dyrekcja Kasy.

§ 20 ust. 1, 2, 3 i 4.

Dyrekcja Kasy jest organem kolegialnym, składającym się z trzech członków.

W skład Dyrekcji wchodzi dyrektor zarządzający, jego zastępca oraz członek Dyrekcji.

Dyrektor zarządzający i jego zastępca powinni być stale zatrudnieni w Kasie i posiadać kwalifikacje, przewidziane w § 10 ust. (2) rozporządzenia Ministrów: Skarbu, Spraw Wewnętrznych i Sprawiedliwości z dnia 16 marca 1937 r. o komunalnych kasach oszczędności (Dz. U. R. P. Nr 25, poz. 173).

Dyrektora zarządzającego, jego zastępcę oraz członka Dyrekcji powołuje i odwołuje Rada Kasy. Wybór i odwołanie dyrektora zarządzającego podlega zatwierdzeniu przez Władzę Nadzorczą.

§ 22.

Dokumenty, mocą których Kasa zaciąga zobowiązania wobec osób trzecich oraz pełnomocnictwa, upoważniające do zaciągania takich zobowiązań i do działania w imieniu Kasy, powinny być zaopatrzone pieczęcią Kasy i podpisane przez dwie osoby, wchodzące w skład Dyrekcji lub przez osoby upoważnione do podpisywania za Kasę; koniecznym jest jednak zawsze podpis dyrektora zarządzającego lub podpis jego zastępcy w przypadkach, określonych w § 21 ust. 3 statutu niniejszego.

Komisja Rewizyjna.

§ 24 ust. 1 i 2.

Lubelski Powiatowy Związek Samorządowy sprawuje kontrolę nad Kasą za pośrednictwem Komisji Rewizyjnej.

Komisja Rewizyjna jest organem kolegialnym, składającym się z pięciu członków oraz z 2-ch zastępców, wybieranych przez Radę Powiatową na jeden rok spośród lub spoza grona osób, wchodzących w skład organów ustrojowych Lubelskiego Powiatowego Związku Samorządowego.

II. ZAKRES DZIAŁANIA KASY OSZCZĘDNOŚCI.

§ 32.

Kasa uprawniona jest do wykonywania tylko tych czynności, które są wymienione w statucie niniejszym lub na które uzyskała zezwolenie Ministra Skarbu.

§ 33.

Do zakresu czynności Kasy należy:

1) przyjmowanie — w ramach przepisów zawartych w §§ 38 — 54 statutu niniejszego — na książeczki oszczędnościowe terminowych i bezterminowych wkładów oszczędnościowych;

2) przyjmowanie na imienne książeczki wkładkowe lokat, w szczególności lokat instytucji finansowych i ubezpieczeniowych;

3) otwieranie i prowadzenie rachunków bieżących o saldach kredytowych;

4) udzielanie pożyczek za zabezpieczeniem hipotecznym;

5) udzielanie pożyczek wekslowych i na skrypty dłużne z podpisami na wekslu lub skrypcie co najmniej trzech osób majątkowo odpowiedzialnych, przy czym warunek ten nie dotyczy pożyczek udzielanych osobom prawa publicznego;

6) udzielanie pożyczek pod zastaw:

a) książeczek oszczędnościowych, wystawionych przez komunalne kasy oszczędności, Pocztową Kasę Oszczędności, banki państwowe i komunalne i Galicyjską Kasę Oszczędności,

b) papierów wartościowych, posiadających bezpieczeństwo prawne (pupilarne) i akcji Banku Polskiego do wysokości 75% wartości giełdowej lub targowej, nie wyżej jednak ich wartości imiennej;

7) udzielanie kredytów w rachunkach bieżących, zabezpieczonych hipotecznie, papierami wartościowymi, bądź też w inny sposób, ustalony w regulaminie, o którym mowa w § 37 statutu;

8) dyskontowanie weksli, posiadających charakter krótkoterminowy i pochodzących z obrotu gospodarczego oraz zaopatrzonych co najmniej w dwa podpisy osób odpowiedzialnych majątkowo;

9) dyskontowania nie wcześniej, jak na sześć miesięcy przed terminem płatności wypowiedzianych lub wylosowanych papierów procentowych, wymienionych wyżej w p. 6 § niniejszego, oraz kuponów od tych papierów;

10) załatwienie na zlecenie i rachunek osób trzecich inkasa weksli i innych dokumentów;

11) kupno i sprzedaż na rachunek osób trzecich papierów wartościowych, przy czym kupna dokonywa się po złożeniu potrzebnej gotówki, a sprzedaży po dostarczeniu papierów wartościowych;

12) kupno i sprzedaż na rachunek własny papierów o stałym oprocentowaniu, posiadających bezpieczeństwo prawne (pupilarne), akcyj Banku Polskiego oraz akcyj i udziałów banków komunalnych;

13) redyskontowanie posiadanych przez Kasę weksli w państwowych i komunalnych instytucjach finansowych, oraz w Banku Polskim;

14) zastawianie własnych papierów wartościowych i własnych wierzytelności hipotecznych;

15) zaciąganie pożyczek po uzyskaniu zezwolenia Władzy Nadzorczej;

16) umieszczanie wolnej gotówki:

a) w bankach państwowych i komunalnych, w Banku Polskim, w Pocztowej Kasie Oszczędności, tudzież w Galicyjskiej Kasie Oszczędności oraz w komunalnych kasach oszczędności za zgodą Związku Kas Oszczędności,

b) w biletach i bonach skarbowych oraz w asygnatach kasowych Banku Gospodarstwa Krajowego;

17) nabywanie i budowanie nieruchomości za zezwoleniem Władzy Nadzorczej dla własnego użytku z funduszu zasobowego i o szczególnym przeznaczeniu oraz z funduszu emerytalnego;

18) nabywanie nieruchomości w postępowaniu egzekucyjnym w poszukiwaniu pretensji Kasy, oraz sprzedaż tych nieruchomości;

19) dokonywanie przekazów i przelewów krajowych oraz wystawianie przekazów i akredytyw na instytucje kredytowe, w których komunalnym kasom oszczędności wolno lokować fundusze, w granicach posiadanych przez klienta w Kasie funduszów;

20) przyjmowanie na przechowanie papierów wartościowych i innych walorów;

21) wynajmowanie schowków w skarbcu lub w szafach bezpieczeństwa;

22) nabywanie wierzytelności hipotecznych, zabezpieczonych w sposób określony w § 34 statutu niniejszego, oraz pozbywanie własnych wierzytelności hipotecznych.

III. MAJĄTEK I FUNDUSZE KASY.

§ 55.

Majątek Kasy stanowią wszystkie należące do niej, jako osoby prawnej, nieruchomości, ruchomości oraz fundusze i prawa.

Majątek Kasy tworzy całość odrębną od majątku Lubelskiego Powiatowego Związku Samorządowego i jest osobno administrowany.

IV. WŁADZA NADZORCZA.

§ 71 ust. 1 i 2.

Nadzór państwowy nad Kasą sprawuje Minister Skarbu działający w porozumieniu z Ministrem Spraw Wewnętrznych.

W granicach zleconych w rozporządzeniu Ministra Skarbu z dnia 8 lipca 1936 r., wydanym w porozumieniu z Ministrem Spraw Wewnętrznych o Związkach Komunalnych Kas Oszczędności (Dz. U. R. P. Nr 56, poz. 410) bezpośredni nadzór nad Kasą sprawuje Związek Kas Oszczędności.

WYCIĄG ZE STATUTU KOMUNALNEJ KASY OSZCZĘDNOŚCI POWIATU SZCZUCZYŃSKIEGO W SZCZUCZYNIE NOWOGRÓDZKIM

uchwalony przez Radę Powiatową w Szczuczynie Nowogródzkim w dniu 24 czerwca 1938 r., zatwierdzony decyzją Związku Komunalnych Kas Oszczędności w Warszawie z dn. 8 października 1938 r. Nr 123/S/38 w związku z przepisami art. 7 i 89 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 24 października 1934 r. o komunalnych kasach oszczędności (Dz. Ust. R. P. Nr 95, poz. 860) oraz na podstawie § 4 ust. (1) punkt 1 rozporządzenia Ministra Skarbu z dnia 8 lipca 1936 r., wydanego w porozumieniu z Ministrem Spraw Wewnętrznych o związkach komunalnych kas oszczędności (Dz. Ust. R. P. Nr 56, poz. 410) w brzmieniu ustalonym w § 52 rozporządzenia Ministrów: Skarbu, Spraw Wewnętrznych i Sprawiedliwości z dnia 16 marca 1937 r. o k. k. o. (Dz. U. R. P. Nr 25, poz. 173).

Na oryginale decyzji Związku Komunalnych Kas Oszczędności w Warszawie, zatwierdzającej statut, figurują podpisy: Prezesa Związku Zygmunta Chudzyńskiego i Dyrektora Związku Kazimierza Kohlmanna.

I. ORGANIZACJA KASY.

A.

Firma, siedziba, terytorialny zakres działania, cel Kasy, odpowiedzialność związku założycielskiego za zobowiązania Kasy, oraz przepisy ogólne.

§ 1 ust. 1.

Statutem niniejszym rządzi się Komunalna Kasa Oszczędności Powiatu Szczuczyńskiego w Szczuczynie Nowogródzkim, założona pod powyższą firmą przez Powiatowy Związek Samorządowy w Szczuczynie Nowogródzkim w roku 1930 i działająca do dnia wejścia w życie statutu niniejszego na podstawie statutu, zatwierdzonego przez Wojewodę Nowogródzkiego decyzją z dnia 9 września 1930 r. L. Dz. S. M. 347/21.

§ 3.

Terytorialny zakres działania Kasy Oszczędności obejmuje, jeżeli chodzi o obowiązek przyjmowania wkładów oszczędnościowych, obszar powiatu szczuczyńskiego oraz obszar, na którym działają oddziały lub zbiornice Kasy.

§ 5.

Siedzibą Kasy jest Szczuczyn Nowogródzki.

§ 6.

Kasa używa pieczęci owalnej, zawierającej herb województwa nowogródzkiego.

W otoku herbu mieści się nazwa Kasy, ustalona w § 1 statutu niniejszego.

Do czasu ustalenia herbu województwa nowogródzkiego, Kasa używać będzie pieczęci bez herbu.

§ 7.

Zadaniem Kasy jest rozwijanie w najszerszych warstwach ludności zmysłu oszczędnościowego, ułatwianie gromadzenia oszczędności, gospodarowanie nimi w sposób zapewniający całkowicie bezpieczeństwo złożonego kapitału i słuszne odsetki, oraz popieranie produkcji przez udzielanie kredytu najszerszym warstwom społecznym.

§ 8.

Powiatowy Związek Samorządowy w Szczuczynie Nowogródzkim jako związek założycielski ponosi wobec osób trzecich odpowiedzialność jako poręczyciel za wszelkie zobowiązania Kasy.

§ 9.

Kapitał zakładowy Kasy wynosi 50.000 zł.

§ 10.

Ogłoszenia Kasy powinny być wywieszane na widok publiczny przez co najmniej 14 dni w lokalu Kasy, jej oddziałów, zbiornic, kantorów wymiany i zakładów zastawniczych (lombardów) oraz w lokalu urzędowym Powiatowego Związku Samorządowego w Szczuczynie Nowogródzkim.

B.

Organa Kasy i ich kompetencje.

§ 13.

Organami Kasy są:
1) Rada Kasy jako organ stanowiący,
2) Dyrekcja Kasy jako organ zarządzający i wykonawczy,
3) Komisja Rewizyjna jako organ kontrolujący.

Rada Kasy.

§ 14 ust. 1.

Rada Kasy jest ciałem kolegialnym, składającym się z przewodniczącego i ośmiu członków wybieranych na lat 3 przez Radę Powiatową w Szczuczynie Nowogródzkim. Równocześnie z wyborem członków Rady, Rada Powiatowa w Szczuczynie Nowogródzkim wybiera na okres 3-letni po jednym zastępcy każdego członka Rady.

Dyrekcja Kasy.

§ 20 ust. 1, 2, 3 i 4.

Dyrekcja Kasy jest organem kolegialnym, składającym się z trzech członków.

W skład Dyrekcji wchodzi dyrektor zarządzający, jego zastępca, oraz jeden członek Dyrekcji.

Dyrektor zarządzający i jego zastępca muszą posiadać kwalifikacje, przewidziane w § 10, ust. (2) rozporządzenia Ministrów: Skarbu, Spraw Wewnętrznych i Sprawiedliwości z dnia 16.III.1937 r. o komunalnych kasach oszczędności (Dz. U. R. P. Nr 25, poz. 173) przy czym dyrektor zarządzający powinien być stale zatrudniony w Kasie.

Dyrektora zarządzającego, jego zastępcę oraz członka Dyrekcji powołuje i odwołuje Rada Kasy. Wybór i odwołanie dyrektora zarządzającego podlega zatwierdzeniu przez Władzę Nadzorczą.

§ 22.

Dokumenty, mocą których Kasa zaciąga zobowiązania wobec osób trzecich oraz pełnomocnictwa, upoważniające do zaciągania takich zobowiązań i do działania w imieniu Kasy, powinny być zaopatrzone pieczęcią Kasy i podpisane przez dwie osoby, wchodzące w skład Dyrekcji, lub przez osoby, upoważnione do podpisywania za Kasę; Koniecznym jest jednak zawsze podpis dyrektora zarządzającego lub podpis jego zastępcy w przypadkach, określonych w § 21 ust. 3 statutu niniejszego.

Komisja Rewizyjna.

§ 24 ust. 1 i 2.

Powiatowy Związek Samorządowy w Szczuczynie Nowogródzkim sprawuje kontrolę nad Kasą za pośrednictwem Komisji Rewizyjnej.

Komisja Rewizyjna jest organem kolegialnym, składającym się z trzech członków oraz z trzech zastępców ,wybieranych przez Radę Powiatową w Szczuczynie Nowogródzkim na jeden rok spośród lub spoza grona osób wchodzących w skład organów ustrojowych Powiatowego Związku Samorządowego w Szczuczynie Nowogródzkim.

II. ZAKRES DZIAŁANIA KASY OSZCZĘDNOŚCI.

§ 32.

Kasa uprawniona jest do wykonywania tylko tych czynności, które są wymienione w statucie niniejszym lub na które uzyskała zezwolenie Ministra Skarbu.

§ 33.

Do zakresu czynności Kasy należy:

1) przyjmowanie — w ramach przepisów zawartych w §§ 38 — 54 statutu niniejszego — na książeczki oszczędnościowe terminowych i bezterminowych wkładów oszczędnościowych;

2) przyjmowanie na imienne książeczki wkładkowe lokat, w szczególności lokat instytucyj finansowych i ubezpieczeniowych;

3) otwieranie i prowadzenie rachunków bieżących o saldach kredytowych;

4) udzielanie pożyczek za zabezpieczeniem hipotecznym;

5) udzielanie pożyczek wekslowych i na skrypty dłużne z podpisami na wekslu lub na skrypcie co najmniej trzech osób majątkowo odpowiedzialnych, przy czym warunek ten nie dotyczy pożyczek udzielanych osobom prawa publicznego;

6) udzielanie pożyczek pod zastaw:

a) książeczek oszczędnościowych, wystawionych przez komunalne kasy oszczędności, Pocztową Kasę Oszczędności, banki państwowe i komunalne i Galicyjską Kasę Oszczędności;

b) papierów wartościowych, posiadających bezpieczeństwo prawne (pupilarne) i akcji Banku Polskiego do wysokości 75% wartości giełdowej lub targowej, nie wyżej jednak ich wartości imiennej;

7) udzielanie kredytów w rachunkach bieżących, zabezpieczonych hipotecznie, papierami wartościowymi, bądź też w inny sposób, ustalony w regulaminie, o którym mowa w § 37 statutu;

8) dyskontowanie weksli, posiadających charakter krótkoterminowy i pochodzących z obrotu gospodarczego oraz zaopatrzonych co najmniej w dwa podpisy soób odpowiedzialnych majątkowo;

9) dyskontowanie, nie wcześniej jak na sześć miesięcy przed terminem płatności, wypowiedzianych lub wylosowanych papierów procentowych, wymienionych wyżej p. 6 § niniejszego, oraz kuponów od tych papierów;

10) załatwianie na zlecenie i rachunek osób trzecich inkasa weksli i innych dokumentów;

11) kupno i sprzedaż na rachunek osób trzecich papierów wartościowych, przy czym kupna dokonywa się po złożeniu potrzebnej gotówki a sprzedaży po dostarczeniu papierów wartościowych;

12) kupno i sprzedaż na rachunek własny papierów o stałym oprocentowaniu, posiadających bezpieczeństwo prawne (pupilarne), akcyj Banku Polskiego oraz akcyj i udziałów banków komunalnych;

13) redyskontowanie posiadanych przez Kasę weksli w państwowych i komunalnych instytucjach finansowych, oraz w Banku Polskim;

14) zastawianie własnych papierów wartościowych i własnych wierzytelności hipotecznych;

15) zaciąganie pożyczek po uzyskaniu zezwolenia Władzy Nadzorczej;

16) umieszczanie wolnej gotówki:

a) w bankach państwowych i komunalnych, w Banku Polskim, w Pocztowej Kasie Oszczędności, tudzież w Galicyjskiej Kasie Oszczędności oraz w komunalnych kasach oszczędności za zgodą Związku Kas Oszczędności;

b) w biletach i bonach skarbowych oraz w asygnatach kasowych Banku Gospodarstwa Krajowego;

17) nabywanie i budowanie nieruchomości za zezwoleniem Władzy Nadzorczej dla własnego użytku z funduszu zasobowego i o szczególnym przeznaczeniu oraz z funduszu emerytalnego;

18) nabywanie nieruchomości w postępowaniu egzekucyjnym w poszukiwaniu pretensyj Kasy oraz sprzedaż tych nieruchomości;

19) dokonywanie przekazów i przelewów krajowych oraz wystawianie przekazów i akredytyw na instytucje kredytowe, w których komunalnym kasom oszczędności wolno lokować fundusze, w granicach posiadanych przez klienta w Kasie funduszów;

20) przyjmowanie na przechowanie papierów wartościowych i innych walorów;

21) wynajmowanie schowków w skarbcu lub w szafach bezpieczeństwa;

22) nabywanie wierzytelności hipotecznych, zabezpieczonych w sposób określony w § 34 statutu niniejszego, oraz pozbywanie własnych wierzytelności hipotecznych.

III. MAJĄTEK I FUNDUSZE KASY.

§ 55.

Majątek Kasy stanowią wszystkie należące do niej, jako osoby prawnej, nieruchomości, ruchomości oraz fundusze i prawa.

Majątek Kasy tworzy całość odrębną od majątku Powiatowego Związku Samorządowego w Szczuczynie Nowogródzkim i jest osobno administrowany.

VII. WŁADZA NADZORCZA.

§ 71, ust. 1 i 2.

Nadzór państwowy nad Kasą sprawuje Minister Skarbu, działający w porozumieniu z Ministrem Spraw Wewnętrznych.

W granicach, zleconych w rozporządzeniu Ministra Skarbu z dnia 8 lipca 1936 r., wydanym w porozumieniu z Ministrem Spraw Wewnętrznych o Związkach Komunalnych Kas Oszczędności (Dz. U. R. P. Nr 56, poz. 410), bezpośredni nadzór nad Kasą sprawuje Związek Kas Oszczędności.

Omyłki w druku.

Przy publikowaniu bilansu rocznego netto KKO. pow. gostynińskiego w Nr 20 niniejszego pisma wkradła się omyłka. A mianowicie: w stanie czynnym bilansu pod poz. Nr 20 punkt b p. n. „Straty za rok sprawozdawczy“ winna figurować kwota zł 19.281,74 zamiast zł 192.281,74.

KOMUNALNA KASA OSZCZĘDNOŚCI POWIATU ŚWIĘCIAŃSKIEGO W ŚWIĘCIANACH

Bilans roczny netto na dzień 31 grudnia 1937 r.

Stan czynny.

	W wal. obc. Zł	Zł	Zł
1. Kasa i sumy do dyspozycji:			
a) gotowizna		12.932,09	
b) pozost. w Banku Polskim i P. K. O.		21.944 51	
c) pozostałość w Bankach Państwowych i Komunalnych . . .		16.760,49	
d) pozostałość w innych KKO . . .			
e) bony inwestycyjne			51.637,09
2. Kupony			605,00
3. Waluty obce			113,55
4. Papiery wartościowe 1)			
a) bilety skarbowe			
b) papiery państwowe		19.769 27	
c) listy zastawne i obligacje . .			
d) obligacje Związków Komunalnych .			
e) akcje Banku Polskiego, akcje i udziały w Bankach Komunalnych .			19.769,27
5. Banki i K. K. O. Loro			
6. Banki i K. K. O. „Nostro“ . . .			
7. Weksle zdyskontowane (34 kont) . .			18.285,13
8. Pożyczki wekslowe (718 kont) . .			120.539,10
9. Weksle protestowane:			
a) pochodzące z dysk. i poż. wekslowych (708 kont)		53.103.24	
b) poch. z innych kredytów (... kont)			53.103.24
10. Rachunki bieżące otwartego kredytu:			
a) zabezp. papierami wartośc. (... kont)			
b) zabezpieczone hipoteką (... kont) .			
c) zabezpiecz. innymi wartośc. (kont)			
11. Pożyczki terminowe na zastaw . .			
a) papierów wart. i ks. oszcz. (21 k.)		1.385,95	
b) innych wartości (kont) . . .			
c) pożyczki zakładu zastawniczego .			1.385,95
12. Pożyczki na skrypty dłużne (1 kont) .			17 937,67
13. Pożyczki hipoteczne (2 kont) . .			3.576,80
14. Należności z tytułu układów konwersyjnych na Bank Akcept. (660 kont) .			317 840,50
15. Odsetki zaległe			17.373,41
16. Nieruchomości			1.862,39
17. Ruchomości			2.982 36
18. Różne			17.332,67
19. Sumy przechodnie (rozliczenia międzyokresowe)			5.110,52
20. Straty:			
a) z lat ubiegłych			
b) za rok sprawozdawczy . . .			
Razem. .			649.454,65
21. Depozyty			189.816,18
22. Udzielone gwarancje			
23. Inkaso			20.326,29
24. Akcepty B-ku Akceptacyjnego . .			
25. Różni za weksle kaucyjne . . .			80.001,00
Razem . .			290 143 47
Ogółem. .			939.598.12

Stan bierny.

	W wal. obc. Zł	Zł	Zł
1. Kapitał zakładowy			50.000,00
2. Fundusz zasobowy			5.708,88
3. Fundusze specjalne:			
a)			
b)			
4. Fundusz wyrównawczy			
5. Fundusz amortyzacji nieruchomości .			
6. Wkłady oszczędnościowe instytucyj państwowych, samorządowych i innych prawno-publicznych:			
a) bezterminowe (5 kont) . . .		13.058,82	
b) terminowe (1 kont)		54.175,24	67.234,06
7. Wkłady oszcz. osób fizycznych i prawno-prywat.:			
a) bezterminowe (276 kont) . . .		35.973,90	
b) terminowe do 3-ch mies. (128 kont)		38 579,64	
c) terminowe ponad 3 mies. (23 kont)		4.975,12	79.528,66
8. Rachunki bieżące (czek., przekaz. i t.p.)			
a) instytucyj państw., samorząd. i innych prawno-publ. (6 kont) . .		21.136.87	
b) osób fizyczn. i prawno-pryw. (6 k.)		6.550.21	27.687,08
9. Salda kredytowe rachunków otwartego kredytu			
10. Zobowiązania inkasowe			4.594,13
11. Redyskonto weksli:			
a) w Banku Polskim			
b) w Bankach państwowych . . .		10.590,00	
c) w Bankach Komunalnych i K. K. O.			
d) w innych instytucjach kredytowych.			10.590,00
12. Dyskonto akceptów Banku Akceptac. .			
13. Zastaw papierów wartościowych . .			
14. Kredyty udzielone Kasie:			
a) przez Bank Polski			
b) przez Banki Państwowe . . .		392.180,40	
c) przez Banki Komunalne i K. K. O.			
d) przez inne instytucje . . .			392.180,40
15. Banki i K. K. O. „Loro“ . . .			
16. Banki i K. K. O. „Nostro“ . . .			
17. Przekazy na Kasę			
18. Zobowiązania hipoteczne . . .			
19. Różne			6.471 19
20. Sumy przechodnie (rozlicz. międzyokr.)			4.582,75
21. Nadwyżki:			
a) z lat ubiegłych			
b) za rok sprawozdawczy . . .		877,50	877,50
Razem. .			649.454,65
22. Różni za depozyty			189.816,18
23. Zobowiązania z tytułu udziel. gwarancji			
24. Różni za inkaso			20.326,29
25. Bank Akceptacyjny			
26. Weksle kaucyjne własne			80.001,00
Razem . .			290.143,47
Ogółem .			939.598,12

RACHUNEK STRAT I ZYSKÓW ZA 1937 ROK.

Straty.

	Zł	Zł
1. Odsetki wypłacone i dopisane		
a) od wkładów oszczędnościowych . .	6 207,61	
b) od rachunków bieżących . . .	367,27	
c) od redyskonta weksli	638,70	
d) od zast. pap. i od kredyt. udziel. Kasie	24.096 28	
e) różne inne	187,45	31.497,31
2. Prowizje wypłacone		61,47
3. Koszty administracyjne		
a) wydatki osobowe	10.639,60	
b) emerytury	1.013,66	
c) świadczenia socjalne	936,60	
d) wydatki rzeczowe	4 648,22	17.238,08
4. Podatki i opłaty skarbowe		
5. Amortyzacja		
a) nieruchomości		
b) ruchomości	672,23	672,23
6. Odpisy na dłużnikach		788,44
7. Różnice kursowe na rachunkach w walutach obcych		
8. Różnice kursowe na papierach wartościowych		
9. Różne		162,01
10. Dotacja na rzecz fund. wyrównawczego .		
11. Nadwyżka		877,50
Razem. .		51.297,04

Zyski.

	Zł	Zł
1. Odsetki pobrane i dopisane		
a) od weksli	17.341,84	
b) od rachunków bieżących . . .	478,64	
c) od pożyczek terminowych na zastaw .	139.60	
d) od pożyczek na skrypty dłużne . .		
e) od pożyczek i wierzytelności hipoteczn.	372.30	
f) od papierów wartościowych . . .	1.469,04	
g) od K. K. O. i Banków		
h) od należności z układów konwers. .	14.722,93	
i) odsetkowa pomoc Skarbu Państwa .	10 962,47	45 486 82
2. Prowizje pobrane		1.081,60
3. Różnice kursowe na rachunkach w walutach obcych		
4. Różnice kursowe na papierach wartośc. .		
5. Dochód netto z nieruchomości . . .		
6. Odzyskane straty		74,12
7. Opłaty na koszty administracji . .		3.298,53
8. Różne dochody		1.355,97
9. Odpis z funduszu wyrównawczego na pokrycie strat kursowych		
10. Strata		
Razem. .		51.297.04

Komisja Rewizyjna:
(—) Kazimierz Stankiewicz — przewodniczący
(—) Władysław Breitkopf — członek Komisji

Dyrekcja:
(—) Stanisław Mesojed — dyrektor zarządzający
(—) Piotr Bezusparys —. zast dyrektora — buchalter
(—) Jan Oziewicz — członek Dyrekcji

Redaktor odpowiedzialny: Bolesław Obszyński. Wydawca: Samorządowy Instytut Wydawniczy sp. z o. o.

Drukarnia Samorządowego Instytutu Wydawniczego. Warszawa, ulica Miodowa Nr. 6.